

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны ... сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГААС ОЛГОХ ТЭТГЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/2 дугаар зүйлийн 2.1.7, 2.1.8, 2.1.9 дэх заалт:

“2.1.7.“өндөр насны тэтгэврийн ердийн нас” гэж тухайн даатгуулагчийн төрсөн онд харгалзах өндөр насны тэтгэврийн насыг;

2.1.8.“баталгаат тэтгэвэр” гэж бага орлоготой тэтгэвэр авагчийг ядууралд өртөхөөс сэргийлэх зорилгоор авч байгаа тэтгэврийн хэмжээнээс нь хамааруулан өндөр насны тэтгэврийн ердийн насанд хүрсэн энэ хуулийн дагуу хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэвэр, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр авагчид, түүнчлэн мөн насанд хүрсэн 10-аас доошгүй жил тэтгэврийн даатгалын шимтгэл төлсөн өндөр насны тэтгэвэр авагчид улсын төсвөөс сар бүр олгох мөнгөн хөрөнгийг;

2.1.9.“хуримтлалын тэтгэвэр” гэж энэ хуулийн дагуу тэтгэвэр тогтоолгосон өндөр насны тэтгэвэр авагч, хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэвэр авагчид түүний тэтгэврийн мөнгөн хуримтлалаас сар бүр, эсхүл нэг удаа олгох мөнгөн хөрөнгийг.”

2/5 дугаар зүйлийн 5.4 дэх хэсэг:

“5.4.Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөгч даатгуулагчийн өндөр насны тэтгэврийн эрх үүсэх, тэтгэвэр тогтоох харилцааг зөвхөн энэ хуулиар зохицуулна.”

3/5 дугаар зүйлийн 5.7, 5.8 дахь хэсэг:

“5.7.Энэ хуулийн 5.1.3-т заасан өндөр насны тэтгэврийн нас нь 1978 он ба түүнээс өмнө төрсөн даатгуулагчийн хувьд 50 нас, 1979 онд төрсөн даатгуулагчийн хувьд 50 нас 3 сар байна. Цаашид 1980 онд төрсөн даатгуулагчийн хувьд 50 нас 6 сар, 1981 онд төрсөн даатгуулагчийн хувьд 50 нас 9 сар байх бөгөөд тэтгэвэр тогтоолгох насыг даатгуулагчийн төрсөн онд харгалзуулан 3 сараар нэмэгдүүлж, 1998 он ба түүнээс хойш төрсөн даатгуулагчийн хувьд өндөр насны тэтгэврийн нас 55 байна.

5.8.Энэ хуулийн 5.1.5-д заасан өндөр насны тэтгэврийн нас нь 1973 он ба түүнээс өмнө төрсөн эрэгтэй даатгуулагчийн хувьд 55 нас, 1978 он ба түүнээс өмнө төрсөн эмэгтэй даатгуулагчийн хувьд 50 нас, 1974 онд төрсөн эрэгтэй даатгуулагчийн хувьд 55 нас 3 сар, 1979 онд төрсөн эмэгтэй даатгуулагчийн хувьд 50 нас 3 сар байна. Цаашид 1975 онд төрсөн эрэгтэй даатгуулагчийн хувьд 55 нас 6 сар, 1980 онд төрсөн эмэгтэй даатгуулагчийн хувьд 50 нас 6 сар байх бөгөөд тэтгэвэр тогтоолгох насыг даатгуулагчийн төрсөн онд харгалзуулан 3 сараар

нэмэгдүүлж, 1993 он ба түүнээс хойш төрсөн эрэгтэй даатгуулагчийн хувьд өндөр насны тэтгэврийн нас 60, 1998 он ба түүнээс хойш төрсөн эмэгтэй даатгуулагчийн хувьд өндөр насны тэтгэврийн нас 55 байна.”

4/6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсэг:

“6.2.Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 4.1.20-д заасан тэтгэврийн мөнгөн хуримтлал үүсгэсэн даатгуулагчийн тэтгэврийг бодоход энэ хуулийн 6.1.2-т заасан аргыг хэрэглэнэ.”

5/7 дугаар зүйлийн 7.7, 7.8 дахь хэсэг:

“7.7.Энэ хуулийн 5.1.1, 5.1.2-т заасан шимтгэл төлсөн хугацааны нөхцөлийг тус тус хангасан даатгуулагч өндөр насны тэтгэврийн ердийн наснаас хойш тэтгэвэр тогтоолгох бол энэ хуулийн 8.8-д заасны дагуу бодсон тэтгэврийн хэмжээг дараах томъёог хэрэглэн нэг удаа нэмэгдүүлэн тогтооно:

$$\Theta_k = 1.04^{тгн-ен}$$

Θ_k - өндөр насны тэтгэврийн ердийн наснаас хойш тогтоолгосон тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэн бодох коэффициент

тгн -тэтгэвэр тогтоолгосон нас;

ен -өндөр насны тэтгэврийн ердийн нас.

7.8.Даатгуулагч энэ хуулийн 5.1.2-т заасан нөхцөлөөр өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгох бол энэ хуулийн 8.8-д заасны дагуу бодсон тэтгэврийн хэмжээг дараах томъёог хэрэглэн нэг удаа бууруулан тогтооно.

$$B_k = 0.96^{ен-тгн}$$

B_k - өндөр насны тэтгэврийн ердийн наснаас өмнө тогтоолгосон тэтгэврийн хэмжээг бууруулан бодох коэффициент

ен -өндөр насны тэтгэврийн ердийн нас;

тгн -тэтгэвэр тогтоолгосон нас.”

6/9 дүгээр зүйлийн 9.1.3 дахь заалт:

“9.1.3.Нөхөр, эхнэр хоёулаа баталгаат тэтгэвэр авагч байх.”

7/20 дугаар зүйлийн 20.5, 20.6 дахь хэсэг:

“20.5.Энэ хуулийн 20.1-д заасан тэтгэврийн даатгалын шимтгэл төлсөн сүүлийн 20 жилийн доторх дараалсан жил нь 2027 онд 5 жил, 2028 онд 6 жил, 2029 онд 7 жил, 2030 онд 8 жил, 2031 онд 9 жил байх бөгөөд 2032 он ба түүнээс хойш 10 жил байна. Тэтгэвэр тогтоолгох сарын дундаж цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогыг тодорхойлохдоо 2027 онд даатгуулагчийн цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын 5 жилийн нийлбэрийг 60-д, 2028 онд 6 жилийн нийлбэрийг хэрэв 70 ба түүнээс доош сар төлсөн бол 70-д, 71 ба түүнээс дээш сар төлсөн бол шимтгэл төлсөн сарын тоонд, 2029 онд 7 жилийн нийлбэрийг хэрэв 80 ба түүнээс доош сар төлсөн бол 80-д, 81 ба түүнээс дээш сар төлсөн бол шимтгэл төлсөн сарын тоонд, 2030 онд 8 жилийн нийлбэрийг хэрэв 90 ба түүнээс доош сар төлсөн бол 90-д, 91 ба түүнээс дээш сар төлсөн бол шимтгэл төлсөн сарын тоонд, 2031 онд 9 жилийн нийлбэрийг хэрэв 100 ба түүнээс доош сар төлсөн бол 100-д, 101 ба түүнээс дээш сар төлсөн

бол шимтгэл төлсөн сарын тоонд, 2032 он ба түүнээс хойш 10 жилийн нийлбэрийг хэрэв 110 ба түүнээс доош сар төлсөн бол 110-д, 111 ба түүнээс дээш сар төлсөн бол шимтгэл төлсөн сарын тоонд тус тус хуваана.

20.6.Энэ хуулийн 20.2-т заасан шимтгэл төлсөн жил нь 2027 онд 5 жилээс доош, 2028 онд 6 жилээс доош, 2029 онд 7 жилээс доош, 2030 онд 8 жилээс доош, 2031 онд 9 жилээс доош байх бөгөөд 2032 он ба түүнээс хойш 10 жилээс доош байна. Тэтгэвэр тогтоолгох сарын дундаж цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогыг тодорхойлохдоо 2027 онд даатгуулагчийн цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын 5 жилийн нийлбэрийг шимтгэл төлсөн сарын тоонд, 2028 онд 6 жилийн нийлбэрийг хэрэв 60 ба түүнээс доош сар төлсөн бол 60-д, 61 ба түүнээс дээш сар төлсөн бол шимтгэл төлсөн сарын тоонд, 2029 онд 7 жилийн нийлбэрийг хэрэв 70 ба түүнээс доош сар төлсөн бол 70-д, 71 ба түүнээс дээш сар төлсөн бол шимтгэл төлсөн сарын тоонд, 2030 онд 8 жилийн нийлбэрийг хэрэв 80 ба түүнээс доош сар төлсөн бол 80-д, 81 ба түүнээс дээш сар төлсөн бол шимтгэл төлсөн сарын тоонд, 2031 онд 9 жилийн нийлбэрийг хэрэв 90 ба түүнээс доош сар төлсөн бол 90-д, 91 ба түүнээс дээш сар төлсөн бол шимтгэл төлсөн сарын тоонд, 2032 он ба түүнээс хойш 10 жилийн нийлбэрийг хэрэв 100 ба түүнээс доош сар төлсөн бол 100-д, 101 ба түүнээс дээш сар төлсөн бол шимтгэл төлсөн сарын тоонд тус тус хуваана.”

2 дугаар зүйл.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.1 дэх заалтын “төлсөн” гэсний дараа “өндөр насны тэтгэврийн ердийн насанд буюу” гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсгийн “заасан” гэсний дараа “баталгаат” гэж, 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн “даатгуулагчийн” гэсний дараа “тэтгэвэр тогтоолгохын өмнөх” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар тус тус өөрчлөн найруулсугай:

1/3 дугаар зүйл:

“3 дугаар зүйл.Олон давхаргат тэтгэврийн тогтолцоо

3.1.Олон давхаргат тэтгэврийн тогтолцоо нь дараах гурван давхаргаас бүрдэнэ:

- 3.1.1.баталгаат тэтгэвэр;
- 3.1.2.тэтгэврийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр;
- 3.1.3.хувийн нэмэлт тэтгэвэр.

3.2.Энэ зүйлийн 3.1.1-д заасан баталгаат тэтгэврийн зардлыг улсын төсвөөс, 3.1.2-т заасан тэтгэврийн зардлыг тэтгэврийн даатгалын сан болон улсын төсвөөс тус тус санхүүжүүлнэ.

3.3.Энэ зүйлийн 3.1.3-т заасан хувийн нэмэлт тэтгэврийн харилцааг Хувийн нэмэлт тэтгэврийн тухай хуулиар зохицуулна.

3.4.Энэ хуульд заасан өндөр насны тэтгэврийн ердийн насанд хүрсэн хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэвэр, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр авагчид, түүнчлэн мөн насанд хүрсэн 10-аас доошгүй жил тэтгэврийн даатгалын шимтгэл төлсөн өндөр насны тэтгэвэр авагчид баталгаат тэтгэвэр олгоно.

3.5.Баталгаат тэтгэврийн хэмжээг бодоход дараах томъёог хэрэглэнэ:

$$B_T = B_{CD} + \text{maximum}(H_{TD} + \frac{\Pi_{HX}}{12} * J_{ШТ} - 0.05 * T_a, 0)$$

B_T -Баталгаат тэтгэвэр;

B_{CD} -Баталгаат тэтгэврийн суурь дүн;

H_{TD} -Баталгаат тэтгэврийн нэмэгдлийн хэмжээг тооцоход баримтлах тогтмол дүн;

Π_{HX} -Шимтгэл төлсөн нийт хугацаа, сараар;

$J_{ШТ}$ -Шимтгэл төлсөн жил тутамд тооцох дүн;

T_a -Авч байгаа тэтгэврийн хэмжээ.

3.6.Баталгаат тэтгэврийн суурь дүн, баталгаат тэтгэврийн хэмжээг тооцоход баримтлах тогтмол дүн, шимтгэл төлсөн жил тутамд тооцох дүн, баталгаат тэтгэврийн дээд хэмжээг Засгийн газар тогтооно.”

2/4 дүгээр зүйл:

“4 дүгээр зүйл.Тэтгэврийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн төрөл

4.1.Энэ хуулийн 3.1.2-т заасан тэтгэвэр дараах төрөлтэй байна:

4.1.1.өндөр насны;

4.1.2.хөдөлмөрийн чадвар алдсаны;

4.1.3.тэжээгчээ алдсаны.”

3/8 дугаар зүйл:

“8 дугаар зүйл.Хуримтлалын тэтгэврийг бодох

8.1.Хуримтлалын тэтгэврийг энэ хуульд заасан нөхцөлөөр өндөр насны тэтгэвэр, хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэвэр тогтоолгосон Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 29.1-д заасан тэтгэвэр авагч өөрөө хүсвэл доор дурдсаны дагуу олгоно:

8.1.1.нэг удаагийн тэтгэвэр;

8.1.2.хугацаат тэтгэвэр.

8.2.Тэтгэврийн мөнгөн хуримтлалын хэмжээ нь тэтгэвэр тогтоолгох үед мөрдөж байгаа сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 7 дахин нэмэгдүүлснээс бага бол энэ хуулийн 8.1.1-д заасан тэтгэврийг нэг удаа олгоно.

8.3.Тэтгэврийн мөнгөн хуримтлалын хэмжээ нь тэтгэвэр тогтоолгох үед мөрдөж байгаа сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 7 дахин нэмэгдүүлснээс их бол 36-аас 120 хүртэл сарын хугацаанд энэ хуулийн 8.1.2-т заасан хугацаат тэтгэврийг сар бүр олгоно.

8.4.Энэ хуулийн 8.3-т заасан тэтгэврийг бодоход дараах томъёог хэрэглэнэ:

$$T_x = \frac{HC_{c2}}{k}$$

T_x - сарын хуримтлалын тэтгэврийн хэмжээ;
 HC_{c2} - тэтгэврийн мөнгөн хуримтлалын эцсийн үлдэгдэл;
 k - тэтгэвэр авах хугацаа, сараар.

8.5.Энэ хуулийн 8.4-т заасны дагуу бодогдсон хуримтлалын тэтгэврийн хэмжээг тэтгэврийн мөнгөн хуримтлалын хөрөнгө оруулалтын өгөөжийн хувиар нэмэгдүүлэн жил бүр дахин тогтоож дараа жилийн 7 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн нэмэгдүүлсэн хуримтлалын тэтгэврийг олгоно.

8.6.Хуримтлалын тэтгэвэр авагч нас барвал түүний тэтгэврийн мөнгөн хуримтлалын зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг хууль ёсны өв залгамжлагчид нь өвлүүлнэ.

8.7.Хуримтлалын тэтгэврийг тогтоож, олгохтой холбогдсон харилцааг зохицуулсан журмыг Засгийн газар батална.

8.8.Энэ хуулийн 7.1, 13.1, 13.2 дахь хэсэгт заасны дагуу бодсон тэтгэврийн хэмжээг дараах тохируулах коэффициентоор үржүүлж сарын тэтгэврийн хэмжээг тодорхойлно:

$$b = \left(1 - \frac{MX_{CT}}{16 * HШ_{CT}}\right)$$

b -тэтгэврийн тохируулах коэффициент

MX_{CT} - тэтгэврийн мөнгөн хуримтлал бүрдүүлсэн сарын тоо;
 $HШ_{CT}$ -нийт шимтгэл төлсөн сарын тоо.”

4/9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсэг:

“9.1.Доор дурдсан нөхцөл хангасан баталгаат тэтгэвэр авагчийн нөхөр, эсхүл эхнэр нас барсан тохиолдолд эхнэр, эсхүл нөхрийн авч байгаа баталгаат тэтгэврийн хэмжээг 50 хувиар нэмэгдүүлэн олгоно:”

4 дүгээр зүйл.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3 дахь заалтын “50” гэснийг “55” гэж, мөн зүйлийн 5.1.5 дахь заалтын “55” гэснийг “60”, “50” гэснийг “55” гэж, мөн зүйлийн Тайлбар хэсгийн “Тайлбар: Энэ хуулийн 5.1.1-д заасан өндөр насны тэтгэврийн” гэснийг “5.5.Даатгуулагчийн өндөр насны тэтгэврийн ердийн” гэж, мөн зүйлийн 5.3 дахь хэсгийн “-Энэ” гэснийг “5.6.Энэ” гэж, мөн хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2 дахь заалтын “нэрийн дансны.” гэснийг “хуримтлалд үндэслэсэн.” гэж, 9 дүгээр зүйлийн “Өндөр насны” гэснийг “Баталгаат” гэж, мөн зүйлийн 9.1.2 дахь заалтын “20” гэснийг “15” гэж, мөн зүйлийн 9.3 дахь хэсгийн “9.2-т заасан” гэснийг “9.1-д заасан баталгаат” гэж, 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн “5” гэснийг “10” гэж, “60” гэснийг “120” гэж, мөн зүйлийн 20.2 дахь хэсгийн “5” гэснийг “10” гэж, мөн зүйлийн 20.5 дахь хэсгийн дугаарыг “20.7.” гэж, мөн зүйлийн 20.6 дахь хэсгийн дугаарыг “20.8.” гэж, мөн зүйлийн 20.7 дахь хэсгийн дугаарыг “20.9.” гэж, 27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсгийн “Тэтгэвэр авагчийн” гэснийг “Нийгмийн даатгалын сангаас олгож байгаа” гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.2 дахь хэсэг, 16 дугаар зүйлийн 16.1.4 дэх заалт, 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн “энэ хуулийн 5.1.1-д заасан” гэснийг “өндөр насны тэтгэврийн ердийн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.7 дахь заалтын “, мөн төмөр замын цэрэгжүүлсэн

хамгаалалтын албанд 25-аас доошгүй жил ажиллаж тэтгэврийн даатгалын шимтгэл төлсөн” гэснийг хассугай.

6 дугаар зүйл.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2, 6.3 дахь хэсгийг, 9 дүгээр зүйлийн 9.2, 9.4 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ